

спеціалістів для участі у проведенні огляду місця події від 03.11.2015 р. за № 1339. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15>

3. Криміналістика : підручник / В. В. П'яковський, Ю. М. Черноус, А. В. Самодін та ін.; за заг.ред. В. В. П'яковського. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Філія вид-ва «Право», 2020. 752 с.

4. Куслій Ю. Ю. Тільце барра та молекула ДНК – найкраща зброя при розкритті та розслідуванні злочинів на статевому ґрунті. *Криміналістичний вісник*. 2014. № 2. С. 206–210.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-318-0-34>

Карпушина М. Г.,

аспірантка

Академії адвокатури України;

спеціаліст сектору юридичного забезпечення

Регіонального сервісного центру ГСЦ МВС

у Дніпропетровській області (філія ГСЦ МВС)

Науковий керівник: Вереша Р. В.,

доктор юридичних наук,

завідувач кафедри кримінального та адміністративного права

Академії адвокатури України

МЕДИЧНА ПОМИЛКА В КОНТЕКСТІ ЗАКОНУ ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Європейський суд з прав людини у своїх рішеннях неодноразово зазначав, що допустимість доказів є прерогативою національного права і саме національні суди повноважні оцінювати надані їм докази, а порядок збирання доказів, передбачений національним правом, має відповідати основним правам, визнаним Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р.

У постанові Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 22.02.2021 р. у справі №754/7061/15 (провадження № 51-4584кмо18) вказано: «у кримінально – процесуальній доктрині загально визнаними є такі критерії допустимості доказів, як: належне джерело; належний суб'єкт; належна процесуальна форма; належна фіксація; належна процедура; належний вид способу формування доказової основи» [1].

У своїх рішеннях Європейський суд з прав людини зазначає, що вираз «згідно із законом» насамперед вимагає, щоб оскаржуване

втручання (у сферу прав і свобод людини) мало певну підставу в національному законодавстві; він також стосується якості законодавства і вимагає, щоб воно було доступне відповідній особі, яка, крім того, повинна передбачати його наслідки для себе, а також це законодавство має відповідати принципу верховенства права [2].

У Постанові Верховного Суду від 28.01.2021 р. у справі № 390/361/15-к (провадження № 51-1609км20): «показання є самостійним процесуальним джерелом доказів лише в тому випадку, коли вони надаються під час допиту» [3].

За чинним КПК під час досудового розслідування слідчий (прокурор) може допитати тільки потерпілого, свідка та підозрюваного (ч. 2 та ч. 3 ст. 95 КПК7). За ч. 4 ст. 95 КПК «суд не вправі обґрунтовувати судові рішення показаннями, наданими слідчому, прокурору, або посилатися на них, крім порядку отримання показань, визначеного статтею 615 цього Кодексу».

В ч. 11 ст. 615 КПК закріплено, що показання, отримані під час допиту свідка, потерпілого, у тому числі одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб, у кримінальному провадженні, що здійснюється в умовах воєнного стану, можуть бути використані як докази у суді виключно у випадку, якщо хід і результати такого допиту фіксувалися за допомогою доступних технічних засобів відеофіксації», а під час допиту підозрюваного також брав участь захисник.

За ст. 300 КПК під час досудового розслідування кримінальних проступків (дізнання) дозволяється проводити всі слідчі (розшукові) дії, передбачені КПК, та окремі негласні слідчі (розшукові) дії, передбачені ч. 2 ст. 264 КПК та ст. 268 КПК. Докази, отримані під час дізнання, можуть бути доказами для досудового слідства тільки за ухвалою слідчого судді, яка постановляється за клопотанням прокурора (абз. 2 ч. 1 ст. 298-1 КПК). Системний аналіз положень КПК дозволяє дійти висновку, що проводити слідчі (розшукові) дії мають повноваження: слідчий (п. 2 ч. 2 ст. 40 КПК); дізнавач (п. 2 ч. 2 ст. 40-1 КПК); прокурор (п. 4 ч. 2 ст. 36 КПК); керівник органу досудового розслідування (п. 6 ч. 2 ст. 39 КПК); оперативні підрозділи за письмовим дорученням слідчого, дізнавача, прокурора, а підрозділ детективів, оперативно-технічний підрозділ та підрозділ внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України – за письмовим дорученням детектива або прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (ст. 41 КПК); службові особи, вказані у ст. 519 КПК (керівник дипломатичного представництва чи консульської установи України та капітан судна України або визначена ними службовою особою) (ст. 520 КПК) [4; с. 88–100].

За Ю.А. Вапсвою та на думку С.В. Антонова [5], статистика лікарських помилок на рівні національного розгляду майже зовсім закрита, і лише окремі випадки стають відомими громадськості.

Першим у вітчизняному кримінальному праві цю проблему підняв В.О. Глушков, який зазначав, що більшість вчених-медиків вважають, що лікарська помилка – поняття чисто медичне, а особа, яка її вчинила, не повинна притягуватись до відповідальності. До лікарських помилок він відносив помилкові дії лікаря щодо встановлення діагнозу чи лікування хворого, зумовлені станом медичної науки на даному етапі її розвитку, особливими, несприятливими умовами та обставинами надання медичної допомоги або недоліками лікарського досвіду, вчинені при відсутності небезпеки без передбачення можливості спричинення шкоди чи при впевненості в її відверненні.

Деякі вчені вважають, що лікарська помилка, зумовлена безвідповідальними діями лікаря, недбалістю, елементарною медичною безграмотністю, морально-етичною ущербністю, які юридично кваліфікуються в якості злочину або проступку, і які повинні бути кримінально караними. Лікарська помилка не підпадає під покарання, якщо вона не містить складу злочину та проступку і лікар в межах обов'язкових знань своєї професії не міг її передбачити та запобігти.

Враховуючи вищевикладене, слід зазначити, що лікарська помилка може тягнути кримінальної відповідальності при наявності вини або її доведення в установленому порядку доказування [6; с. 45–47].

Список використаних джерел:

1. Постанова Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 22.02.2021 р. у справі №754/7061/15 (провадження № 51-4584кмо18). URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/95139651>

2. Михайлюк та Петров проти України (Mikhaulyuk and Petrov v. Ukraine) : рішення Євро- пейського суду з прав людини від 10.12. 2009 р. (заява № 11932/02). URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_500

3. Полторацький проти України (Poltoratskiy v. Ukraine): рішення Європейського суду з прав людини від 29.04.2003 р. (заява № 38812/97). URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_838

4. Гуртієва Л. Способи збирання доказів стороною обвинувачення на стадії досудового розслідування (в аспекті реалізації окремих положень юридичної визначеності). *Нове українське право*. 2022. Т. 1, № 6 (присвяч. євроінтеграц. тематиці). С. 88–100.

5. Антонов С. В. Медична помилка: юридичний аспект. *Управління закладом охорони здоров'я*. 2007. № 8. URL:

<http://www.medlawcenter.com.ua/ru/publications/75.html> (дата звернення: 12.06.2023).

6. Вапсва Ю. Щодо кримінальної відповідальності за лікарську помилку. *Кримінально-правові та кримінологічні засоби протидії злочинам проти громадської безпеки та публічного порядку* : зб. тез доп. міжнар. науково-практ. конф. до 25-річчя ХНУВС, м. Харків, 2 черв. 2023 р. Харків, 2019. С. 45–47.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-318-0-35>

Кувшинов О. Д.,

аспірант

*Луганського навчально-наукового інституту імені Е. О. Дідоренка
Донецького державного університету внутрішніх справ*

УЧАСТЬ СПЕЦІАЛІСТА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Науково-технічний прогрес та фактична цифровізація суспільних відносин зумовлюють появу нових форм та способів протиправної діяльності з використанням нових технологій, електронних комунікацій та інших досягнень прогресу. Органам правопорядку у всіх цивілізованих країнах вже недостатньо тільки юридичних та базових технічних знань для ефективного розкриття та розслідування злочинів, тому все більшої актуальності набуває питання більш детальної правової регламентації участі спеціаліста у кримінальному провадженні.

Так, у відповідності до нової редакції ст. 71 КПК України спеціалістом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє спеціальними знаннями та навичками і може надавати консультації, пояснення, довідки та висновки під час досудового розслідування і судового розгляду з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок [1].

Спеціаліст може бути залучений для надання безпосередньої технічної допомоги (фотографування, складення схем, планів, креслень, відбір зразків для проведення експертизи тощо) сторонами кримінального провадження під час досудового розслідування і судом під час судового розгляду, а також для надання висновків з питань, що належать до сфери його знань, під час досудового розслідування